

МАКЕДОНИЯ ще излиза два пъти в седмицата, в Сряда и в Сряда. — Цяна предлагана за годишната листа седмична меджидиета, за един-то само, кой да е, четири били меджиди. А за шест месеца, два-та листа 4 били меджиди, а един-то 2 1/2, както в Цариград тук тей и на всякъде повяно. — Един лист има 60 кары.

Писма не освободени от пощенски плащ и изречения за въстание не сдружени с предлагане не са приемливи.

МАКЕДОНИЯ

Листът за Политиката и Книжовността.

Подписка-та на спомоществованата става в Цариград при Редактора и издателя на МАКЕДОНИЯ П. Р. Славейкова, при Одуна-Канія № 68. А по въз при отредените настоятели, които и отговарят за въстание-та. — Статии и писма за обществени работи влизат без платж, а за частни известия плаща се по един гр за редът.

На настоятелите се устива по пет на сто от цената на спомоществованата като събират от три спомоществования нагор.

Природниятъ правдинъ на Гражданина.

Въ едно обществено събрание въ сряда избрани слушатели мжж и жени, знаменитиятъ французский вътия, Жюль Фавръ каза едно твърдо красноречиво слово, „За правдината и длъжностите на гражданина.“ Отъ това слово няколко уложки ще представимъ и ний на нашите читатели, подражающе въ това повечето отъ мнението въстание, отъ които благословенъ „Неологосъ“, прогласи че го предпочитамъ повече отъ всяко другъ главенъ членъ.

„Предметъ на словото ми ще бъде днесъ, за общиятъ наши длъжности. Като сме се събрали на това място поддържаваме още веднъжъ че искаме да сме свободни и свободно да приговаряме и да разсуждаваме и да рѣшимъ гражданскитъ и общественъ задачи; идемъ още и да съдѣствуваме въ една добръ и полезна работя; защото, както знаете, тойзи расказъ ще стане за едно дѣвическо училище.

Като говоримъ за политически правдини, ний съдѣствуваме, ей, съ достоинство и честностъ на женитъ съ свързани съ благоденствието на държавитъ, а онѣзи държави въ които женитъ съ изгубили това безцѣнно добро, тѣ съ вече прѣцѣтати.

Монтескю е благословно рѣкълъ че, честотата и честността на женитъ съ свързани съ благоденствието на държавитъ, а онѣзи държави въ които женитъ съ изгубили това безцѣнно добро, тѣ съ вече прѣцѣтати.

Дѣ ще бъде порячителството на тѣзи добродѣтели, като изчезне доброто поведение? и тѣй нека почтемъ прѣданието въ възпитанието на юношеството, като такъвъ който събѣтъ доброто съме, което зарѣк само отъ свобода очаква за да пропикне и прорастватъ и да даде изобилие жътвъ.

Предметътъ който имаме напредъ да проучимъ днесъ е отъ най-широкитъ; той обзема и миналото и сегашното и самото бъдуще.

Гражданскитъ длъжности отговарятъ на една твърда ясна идея. Всичкитъ

членове на човѣческото домородство иматъ тѣзи длъжности къмъ гражданитъ. Като влизва човѣкъ въ обществото има длъжности и правдини. И понеже е невъзможно да си въобрази нѣкой човѣкъ или домородство такъвъ който да живѣе въ уединение, то ще каже че всички иматъ граждански длъжности да изпълняватъ и правдини да упражняватъ.

Човѣкъ съществува на този свѣтъ за да дѣйствува, за да се движи въ силата и свободата си, за да развива всичкитъ си сили и да поставя въ пътя на правотата и на правдата.

Длъжността на обществото е да улеснява и да оздравява това свободно развитие; ако се прѣпрѣче на това, то прѣсѣква всичкитъ си длъжности и напълва правдинитъ на гражданитъ.

Най-първата отъ длъжноститъ е на гражданина да брани своитъ си свободи и да почита свободата на другитъ. Какво по-просто, по-праведно по и по-завардено отъ тойзи законъ?

Ако да погледнемъ само въ правственния разрядъ ще видимъ че сме още младенци. Не е тѣй работата колкото се касае до природитъ частъ; нашитъ правди, едва познаваха зрѣщето пасакъ, на което сме се родили ний, но покоряваха всичко творение на човѣка: отъ тѣхъ на самъ ний сме направили твърди голѣми напредъвания въ естествени науки; извършили сме чудеса, открили електризмътъ и паратъ, унищожили пространството. Единъ отъ съчинителитъ на Талиесъ доказа че листовѣтъ на неговитъ вѣстникъ събѣтвани единъ за другъ могли бы да опашатъ земятъ. Другъ приемихъ че ако да въ възможностъ да се тегли прѣзъ сѣдѣтъ на земятъ единъ жетѣнъ пѣтъ, прѣносителнитъ на сѣдѣства съ толкозъ, щото въ осемъ деца щѣхъ да сгнати до Небеситъ държавъ (Китай).

Но ето че при всички тѣзи голѣми открития, при всички чудовищни дѣла, които художествата и промышленността съ извършили, твърдъ мако сме си въ душевили отъ идеитъ на правдината; и днесъ още може да каже нѣкой че ние едно правителство не се основава на правото.

Но има народи които съ вървели твърдъ скоро; едвали прѣдъ петстотинъ години се откри Америка, но благодарение на свободата тѣ върви напредъ и водил цивилизовани народи.

Колкото за Францъ, била е и тя въ първотъ редъ на народитъ, и нейната история едвали възлиза до петстотинъ години прѣдъ Христа. Германия и Британскитъ острови иматъ исторически поврѣменностъ по-кратка отъ Францускитъ, понеже едва възлиза до прѣдъ единъ или два века прѣдъ Христа. Но не е тѣй за Истокъ, извѣстенъ отъ три хиляди години. Ако нѣкой прѣговори неговитъ исторически вижда човѣчеството въ неучението свело врагъ подъ деспотизмъ-тъ и подъ суевѣрието. Мжнителитъ съ властвували тогазъ чрѣзъ сабитъ; и ако по тѣкога дворянскитъ възбунтувания да съгъ свалали, рабитъ съ оставали въ оковитъ. Само деспотитъ съ се мѣнявали.

Личната правдина и свободата се появява въ сѣрдъ древнитъ свѣтъ въ странъ плодovitъ, обилнитъ отъ рѣкы, поцѣпенъ отъ заливи, съ високи планини и плодотворни долини, населяванъ отъ мжж доблестени, прѣдани на отечество-то си, коп-то съ имали любовъ-тъ къмъ хубавото, къмъ правото, къмъ доброто. . . .

Двъ хиляди години прѣдъ Христа въ Гръция имало три рода човѣци, Египтяни, Азияти и туземци; а отъ тѣхно-то смѣшеніе произлезе народъ който донесе на древнитъ свѣтъ идеитъ на личнитъ свобода.

Законодателитъ Солонъ и Ликургъ прѣдъ всичко погряжиха се за човѣка. Тогазъ станъ чудната оази пролѣтъ на човѣческия духъ въ който се развива художествата и наукитъ и произведе великитъ учители на древностъ, или по-добре боготворитъ човѣчеството и го учатъ че е длъжно да бъде само на себе си Богъ, и да търси въ собственитъ си совѣсти и свободѣ сѣдѣството да се обрзува и управлява и да постига благополучието си. . . .

Но не трѣба да бѣдимъ исклучителни, и като непризнателни бихме се счели ако забравяме великитъ мжж на Римъ. Империтъ Римъ бѣше повече завоевателъ; неговото напредъ бѣше всемирното господствование, а духътъ му тѣ-

сѣлъ и исклучителенъ; отнасяше се суверено къмъ народитъ и човѣчѣти ся когато се напоя съ духътъ на образованието.

Тогазъ ся ави Цицеронъ. Слѣдъ смъртъ на великитъ тойзи мжж Римъ пада въ прѣцѣтване. Като отъ Итикъ ся затвара самъ, цѣлува сабитъ си и самъ распара гърдитъ си, за да не прѣживе слѣдъ изгубаніето на свободата. Тогази Римъ сводяше главъ подъ теготатъ на богатството и на развратъ; когато дойде Октавий царската багряница покрываше унижение само и поношение. Междо онѣзи които ся стичаха въ свѣтитъ на владѣтелитъ, подъ приструванитъ извѣтъ че ще въсправятъ свободата, когато позлатявахъ само оковитъ съ които их свързаха, бѣжащи само отъ правдинитъ на народа и самопрѣходницъ ще намеритъ.

Римската държава бѣше достойна за смъртъ. Дойдохъ варваритъ, и Римскитъ свѣтъ потъна. . . .

Прѣзъ осмийтъ вѣкъ царството за да въздигне силата на аристокрацията прѣобразува нѣкой поселбини, но слѣдъ малко уплашено събара ги. Царството станъ вѣчно. Гражданскитъ добродѣтели ся изгубиха; не остана нищо освѣтъ единенъ нѣкон градове, не важни нѣкон купове въ които ся неизгубихъ съвѣтъ. Велики нѣкой умове ся бориха и приготвиха великитъ вѣкъ—осемнадесетитъ—тогазъ избухна революцията, пада царството и възкрѣса свободата!

Тогазъ ся дойдохъ славнитъ онѣзи въ Францъ мжж Мирабо и др. тогазъ всички Франца отъ една душа ся водиха. Като освободихме себе си, освободихме и Европъ. Правихме добритъ завоевания, не онѣзи на боеветъ, но тѣзи на идеитъ.

Какъ бы че великото това начало възима толкозъ жалостни слѣдствія? Погрѣшката не бѣше у революциитъ бѣше у империтъ които въспостави силата въсто идеитъ. Силата нищо неосновава. Нищо трайно не бѣше ако не е основано на правдата и на правото.

Империята падна защото имаше войници само а не граждани.

Империята падна и слѣдъ неѣ падатъ двѣ самодържавия като искаха да се борятъ противъ свободата. Свободата която скъ виждаше настанена у насъ бѣше неспадена една нощъ чрѣзъ насилие и из-

АЛЕКСАНДЪРЪ ВЕЛИКИЙ

(Продължение отъ брой 27-ий)

Сватбата най-сетѣ ся празнува въ единъ отъ Македонскитъ градове съ голѣмъ славъ и великолепіе. По тѣзи сватбѣ ставаша всенна видъ военни игри и граждански прѣдставения, за да залъчатъ хиляди-хиляди людѣ, които бѣха наошн да присѣтствуватъ. Въ сѣрдъ тѣзи прѣдставения станъ една лѣтанна (жестивенъ холъ) съ статуй на боговетъ. Имаше дванадесѣтъ отъ тѣзи статуи, които бѣха изваяни съ най-големъ искусство, и изнесени на колесницѣ, придружени съ рудки и капризотъ отъ които ся кадеше тежикъ и ся отпращаха други пажожи обряди, когато едно голѣмно множество народъ ги слѣдуваше. Междо тѣхъ имаше друга една, тринадесѣта статуя, по-хубаваша отъ другитъ дванадесѣтъ, и тѣ прѣдставяваша самото Филипа въ характерътъ на Богъ.

Но тога не бѣше толкозъ нечестиво отъ колѣно можемъ да си прѣдставимъ съ прѣвъ пѣтъ, защото боговетъ които човѣцитъ обожаваша тогазъ, бѣха наистинѣ само, обоготворения на слънъ юнани и царѣ които бѣха живѣли отъ по-напредъ, и които бѣха придобили славъ за прѣвъ-естественъ силъ, чрѣзъ славѣтъ на военнитъ си подвиги, прѣкалены въ расказъ отъ вѣкъ на вѣкъ споредъ колкото поговѣтъ щѣхъ да ся вѣсѣтъ въ театръ, и да

стѣтъ народъ въ това вѣкъ гледаше и на живѣтъ си царъ почти съ сѣщото благоговѣние и почитание, които осѣяха къмъ обожанитъ си юнани, и тѣзи обожавани юнани бѣха всичкитъ имъ идея който имаха за Бога. Слѣдователно, тѣ като правяха дѣла си на Богъ, не бѣше твърдъ едно прѣкалено ласкателство.

Подиръ това шестие на статуйтъ вървѣха нѣколко военни пѣлкове при свърнѣнето на трѣбѣтъ и съ расперени прѣпорци. Чиновницитъ отъ конницата вѣдяха на добръ украсени конѣ, които горделиво поставяха. Тѣзи пѣлкове ги водеха царски сынове, посланици, воеводи и голѣми държавни чиновници, всички добръ загорѣли въ горнитъ си дрехи, като носяха отличителнитъ си знакове.

Най-сетѣ самъ Филипъ ся показа въ шестивѣто. Той бѣше наредѣтъ да му се остави едно празно място въ сѣдѣтъ, на което той трѣбаше да вѣди. Това той направи, тѣй щото положението му да ся вижда по-отлично, и да показва върховностъ му надъ всичкитъ други присѣтствующи царѣ. Тѣлохранителитъ вървѣха прѣдъ него и задъ-него, но пакъ далечъ отъ него, както вече казахъ. Той самъ бѣше обличенъ съ бѣли дрехи, и главата му бѣше украсена съ една хубавъ коронъ.

Тържественото шествіе ся движеше къмъ единъ голѣмъ театръ, гдѣто имаше да станѣтъ нѣкаквы игри и прѣдставения. Статуйтъ на боговетъ щѣхъ да ся вѣсѣтъ въ театръ, и да

ся турятъ тамъ въ едно такъвъ положение щото всякой да може да ги гледа, и тогазъ шеститѣ щѣше да слѣдъ. Всичкитъ статуи бѣха вѣдѣни освѣтъ Филиновѣтъ, които бѣше тѣмъ на вратата, и самъ Филипъ вървѣше въ сѣдѣтъ на празното място, оставено за него и щѣше да вѣдѣе въ вратата, прѣзъ който се вѣдѣваше въ театръ, когато станъ едно събитіе поради което всичката сцена, бѣдущето състояние на Александра и честта на петдесѣтъ народа, въ единъ часъ отгорѣ, съвѣтъ ся промѣниха. Това събитіе бѣше слѣдущето:

Единъ отъ тѣлохранителитъ чиновници, който въ тържественитъ тойзи ходъ си намираше много блану при царѣ, ся спуснахъ внезапно врѣзъ Филипа, прѣзъ празното място, и народътъ прѣдъ да има и най-малко вѣкъ да ся чуе, зашто този човѣкъ остави тѣй местото си, той извади ножътъ си и прѣбодѣ Филипа въ сѣрдѣто. Филипъ падна въ пѣтъ и тутакъ си издѣхна.

Една сцена отъ неописвано смущение и мѣва послѣдува това. Убицата го съскоча тутакъ си на частъ другитъ тѣлохранители. Но тѣ видѣха, че този убийца бѣше Павзаній, единъ голѣмъ и вѣлѣтеленъ човѣкъ—главенъ чиновникъ на тѣлохранителитъ. Той бѣше си приготвилъ отъ по-напредъ и други улеснения за да може да избѣгне, но бѣде съсѣченъ отъ тѣлохранителитъ прѣдъ да може да погледне на около си.

Единъ отъ държавнитъ чиновници тутакъ си ся прѣтече при Александра и му извѣсти за бащинѣтъ му смъртъ и неговото на тронѣтъ възвѣщаніе. Едно събрание отъ главнитъ събѣтници и държавни мжж ся свика съ единъ бързъ и шумѣтъ начинъ, и Александъръ ся прѣзгласи за царъ, въ сѣрдъ дѣлѣ и общи еднородни въскличания. Александъръ като отговоръ на това каза едно слово: голѣмото множество на събранието гледаше младото негово и стрепящо лице, и ся услухване съ голѣмъ интересъ да чуѣтъ що имаше да имъ каже. Той бѣше междо осемнадесетѣтъ и деветнадесѣтътъ си години; но ако и да бѣше момче още, той говорѣ съ всичкѣтъ рѣшителностъ и довереностъ на единъ мжж дѣтеленъ. Той каза че еше отъ тозъ часъ завзема вече бащиното си място и че ще да извърши неговитъ планове. Надѣлъ ся, казалъ той, че ще направѣ това толкозъ дѣтелно и сполучливо щото всичко да отиде напредъ тѣй когато че баща ми е живъ и го върши и че народътъ не ще да познае осѣтъ едно промѣненіе и то въ името на царя.

Причината която бѣ подбуждала Павзанія да убие Филипа съ такъвъ единъ начинъ никогда не можъ на пълно да ся открие. Но пакъ има много мнѣнія за това. Едни казватъ че то было работа за частно нѣкое си отъмѣненіе, произведено отъ нѣкое немареніе или щѣтъ нѣкой и обидѣ който Филипъ нанесѣ на Павзанія. Други съ мислятъ че убийството было подбуждено отъ

е главна
офіцїя
прав
Корн
гвіята
вѣзмож
бѣхъ
бѣ учес

любовность и удовольствіе изощреннѣ Коринѣи
жилище. Коринтъ быше сгражденъ на промѣнахъ,
когого морето обграждало и отъ двѣхъ страны.
Тебѣ или Тивы, другъ единъ градъ, ся импери-
раше по на сѣверѣхъ отъ Атіны и Коринтъ. Той
мѣсто на еднакъ поляхъ и, както другыѣ тога-
мѣни градове, имаше еднакъ твърдыйи които въ-
рѣна вѣрѣе бѣ заградѣна съ Македонскы вой-
скари, конто самъ Филиппъ быше настанилъ тамо.
Тебѣ быше единъ твърдъ богатъ и силенъ
градъ. Той быше знаменитъ еще и по тога че-
го бѣхъ ся родили много поети, филосо-
фы и други прочіи человеци. Между тѣзи бѣ-
ше и Лицидаръ, единъ доста чутювень поетъ, кой-
то живѣ едно-двѣ столѣтія прѣди Александра.
Неговѣтъ потомци живѣяхъ еще въ Тебѣ и А-
лександръ, малко по-сетѣи, вѣзѣма случай да нѣмъ
отиде еднакъ голѣмъ почестъ.

Имаше още Спарта, конто поитбогашъ ся
жарича Лакедемоніи. Жителиѣ отъ този градъ ся
славѣхъ за смѣлостѣи си, прѣгавилиѣтъ и якость
сп, още и за енергійѣи тѣ съ коимъ то ся прѣ-
давахъ на военныѣ дѣла; тѣ бѣхъ почти вси-
хъ войскари, и вси чытѣ грижи и наредбы на
обществово нѣмъ, и вси чытѣ планове за възпи-
таніе бѣхъ назначени за да произвеждатъ воен-
но славолубіе и гордость въ чиновиныѣи нѣмъ и
лютъ и непоколебимъ смѣлость въ войскариѣи.

Тѣзи градища и много други, съ областнѣ
конто бѣхъ присѣдинены на тѣхъ, съставяхъ

ство, което си простираше по всичкѣтъ грѣ-
къ земѣ които лежеха на югъ отъ Македоніѣ.
Филиппъ, както вече казахъ, бѣше утвърдѣтъ го-
сподствуващето си надъ всичкѣтъ тѣзи страѣли, по-
ти му бѣ стапѣла за много чезовѣци и много
босове. Александръ бѣше ибѣкъ си неуувѣренъ,
дали народѣтъ отъ всичкѣтъ тѣзи държави и гра-
дове ще да е расположенъ да повѣри на единъ
толковъ младъ князь мисѣлътъ който баща
му, единъ толковъ силенъ монархъ и ратникъ,
бѣше истегнѣлъ отъ рѣцѣтъ нѣкъ съ толковъ
мѣщитѣли. Какво трѣбваше да прави въ този
случай? Да си пенадѣ ли вече за него? Пос-
ланици ли трѣбваше да прати при тѣхъ за да
имъ представи правата които той имаше за да
завземе бащиното си мѣсто? или трѣбваше да
не дѣйствува никакъ, но да си сѣди мирно въ
Македоніѣ догдето тѣ сами рѣшатъ въпросѣтъ?
Намѣсто да направи ибѣщо такова, Алек-
сандръ рѣши да направи смѣлътъ постѣпкъ, да
отиде самъ на чело на войскѣтъ си, да влѣзе
въ южнѣ Грѣцѣ за да представи, или накъ а-
ко стане нужно да ги итѣчи да припознаѣтъ
правата му за сѣишѣтъ славѣтъ санъ който при-
надлежеше на баща му. Ако разгледати всич-
кѣтъ обстоятелства на този случай ще наѣмъ-
римъ че тази Александрова постѣпка бѣше сѣ-
на отъ най-смѣлѣтъ и дързновитѣтъ предприѣтия
на всичкото му поприше. Много отъ македон-
скѣтъ му съвѣтници го съвѣтувахъ да не при-
стъпва, още единъ опытанецъ; но Александръ

е послуша гакъызито прѣдпазванія. Той събра войската си и трѣгна на чело то и.

Между Македонія и южнѣтъ грѣцкы държавы, имаше единъ рекъ високо и почти непроходима планина, тѣзи планины ся простиряха по сѣнчатѣ възрѣшности на землѣта, и самытъ рекъ който водеше въ южнѣ Гръцкѣ минуваше тѣтъкъ западнѣтъ частъ на тѣзи планины, гдѣ то ся свършвахъ съ високо канары, като оставиха една тѣснѣ пътека между тѣзи канары и морето. Този прѣходъ ся наричаше Термопирское устѣе, и то тогызъ ся гледаше като ключъ на Гръцкѣ. Имаше близу при този прѣходъ на другѣтъ странѣ единъ градъ нареченъ Антеа.

По това врѣме въ грѣцкѣ държавы имаше единъ голѣмъ конгрѣсъ или събрание, което станае отъ врѣме на врѣме за да ся рѣшаватъ въ него въпроси и прѣпринѣи въ които азнытъ държавы непрѣстанно ся намирахъ помежду си. Това събрание ся наричаше Амфиктионьвъ Свѣтъ, защото, споредъ както казватъ, той былъ най-първо основанъ отъ пѣткой си царь нареченъ Амфиктионъ. Едно събрание отъ този свѣтъ ся назначи да посрѣщѣ Александра. Това събрание трѣбваше да стане на Термопильскы по-добрь въ Антеа, който быше близу при прѣходътъ и обыкновенното мѣсто гдѣто ся събираше този свѣтъ. Това быше защото прѣходътъ ся намираще между свѣрхнѣтъ и южнѣтъ частъ на Гръцкѣ, и тѣтъкъ можеше да ся оти-

е тамъ и отъ двѣтъ страны въ сѣщото мѣсто. Като отиваше къмъ югъ, Александъръ тръгна да мине прѣзъ Тессалію, която бѣше една плина държави, и лежеше на югъ до Македоніи. Той сръщияхъ тука нѣкое въпротивленіе по несиленостъ. Това мѣсто си зачуди за смѣлостта и рѣшителността на характерътъ, които си изгледаха въ прѣдприемието на едно такъво сѣзъ отъ единъ такъвъ младъ человекъ. При това дѣто че я запознаеше той правеше едно дълбоко впечатлѣніе на всякого. Неговѣтъ високо и спакешъ видъ, свободната му и откритая обхода, остроуміето му, великодушіето му, независимостта му и осѣщаніето на прѣвсходство, които бѣха съединени въ него (както всякога сѣ сѣдана въ едно истинно величіе) съ голямѣтъ и неподражаемъ неговъ умѣреностъ и достоинство — тѣзи и други нѣкои черти, които зазѣтъжваше въ характерътъ на Александра великій който го видѣше, правиха всякого да му стане приятель. Проститѣ человекъ земахъ едно доволство когато си подчинява на мнѣніето и прѣвсходството на единъ человекъ, на когото духътъ ти виждатъ и осѣщатъ съ стои на поодобѣ степенъ отъ тѣхъ. Тъ обичахъ прѣдвоиници си. Истина е, че ти трѣба да осѣщатъ прѣвсходството му надъ тѣхъ; по когато това прѣвсходство или върховенство е толкозъ ясно и очевидно, следшепо оше съ испичкъ благогати и приносѣтности на младостта и на човѣческата хубость, както бѣше въ Александра

